

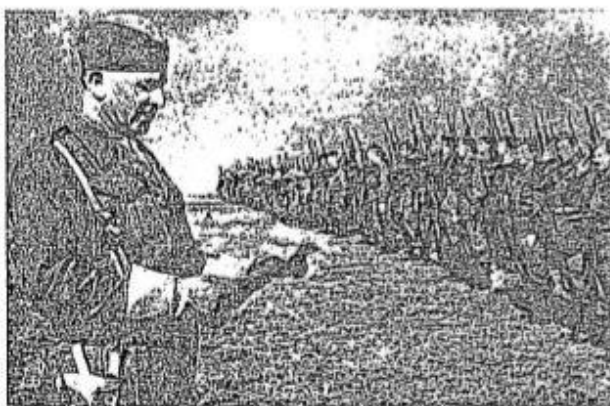
Čechoslováci v odboji

Čechoslováci v boji

Do zahraničí samozřejmě utíkalo z protektorátu i mnoho lidí, kteří nebyli ani politiky, ani vysokými důstojníky, ale chtěli bojovat proti nepříteli se zbraní v ruce. Někteří prchali do **Polska**, protože se předpokládalo, že tam zaútočí Hitler nejdříve. Jiní se snažili dostat do **Francie**, protože doufali, že ta se jako polský spojenec postaví proti Hitlerovi, pokud nacisté na Polsko zaútočí. Ať už se rozhodli pro kteroukoli cestu, riskovali při útěku život, a ať už později bojovali v **Polsku, na Východě, na Západě, nebo ve Středomoří**, riskovali život dvojnásob. Jakožto občané protektorátu se totiž z hlediska Říše dopustili vlastizrady, a tak je v případě zajetí nečekal zajatecký tábor, ale smrt...

Českoslovenští vojáci na Východě

První Čechoslováci, kteří bojovali proti nacistům, byli ti, kteří emigrovali do **Polska** a po Hitlerově útoku pomáhali Polsko bránit. Když na území Polska vstoupila Rudá armáda, předpokládali, že se začlení do jejich řad a budou dále bojovat proti nacistům. K jejich zděšení jich však byla většina zajata a skončila v lepším případě v **sovětských zajateckých táborech**, v horších v gulazích. Situace se změnila po útoku nacistů na Sovětský svaz a ze zajatých Čechoslováků se **na Východě začala formovat československá vojenská jednotka**. Původně měla asi 1000 mužů, ale jejich počet postupně vzrostl skoro na dvacetinásobek. Tvořili ji nejenom emigranti, ale i slovenští dezertéři, kteří odmítali bojovat za Hitlera, a také volyňští Češi. Čechoslováci bojující po boku Rudé armády se vyznamenali v řadě bitev (například u **Sokolova**) a **podíleli se také na osvobození území Československé republiky**.

Ludvík Svoboda před nastoupenou jednotkou po bitvě u Sokolova

- Ⓢ Proč lidé odcházeli z protektorátu do Polska?
- Ⓢ Proč myslíte, že Rudá armáda československé vojáky zpočátku zajímala, místo aby je začlenila do svých řad?
- Ⓢ Kdy se situace československých válečných zajatců v Sovětském svazu změnila a proč?

Českoslovenští vojáci na Západě

Čechoslováci v roce 1939 houfně emigrovali také do **Francie**. Sem se přes Rumunsko a Středozemní moře dostala i část těch, kteří bojovali v Polsku a nepadli do sovětského zajetí, a dokonce sem byla odeslána i část zajatců. Až do začátku války francouzská vláda vstup Čechoslováků do své armády komplikovala, ale po porážce Polska změnila názor

Pozor, nepleťte si Františka Moravce s Emanuelem Moravcem. Z toho se stal kolaborant, K. H. Frank ho jmenoval protektorátním ministrem školství a lidové osvěty, a jeho syn byl dokonce u SSI Dobové úsluhy „blbý jak půl Moravce“ patřilo právě jemu.

☒ Dva nejvýznamnější velitelé československých vojáků na východní frontě byli Heliódor Píka a Ludvík Svoboda. Ačkoli oba za války bojovali proti nacistům, jejich poválečné osudy se velmi lišily. Demokrata Píka komunisté poté, co se zmocnili vlády v Československu, popravili, komunistu Svoboda se stal v roce 1968 prezidentem Československa. O obou se ještě budete učit, už teď si o nich můžete připravit referát.

☒ Svoboda napsal o bojích Čechoslováků na východní frontě knihu *Z Buzuluku do Prahy*. Můžete si ji přečíst, ale dávejte pozor, je hodně tendenční, Svoboda ji psal až po nástupu komunistů k moci. Proto tam například Píka líčí v dost nelichotivých barvách. Můžete knihu použít jako ukázkou toho, jak se komunisté snažili přibarvovat a překrucovat skutečnost.

☒ Najděte na mapě Evropy Buzuluk a zjistěte, jak daleko leží od Prahy.

☒ Kdo to byli volyňští Češi? Pomůže vám vyučující zeměpisu.

Jedním z hrdinů bojů na východní frontě byl kapitán Otakar Jaroš, který padl v bitvě u Sokolova.

nejlepším stíhačům patřil málo známý . Smik, který padl půl roku před koncem války. Mnohem známější jsou jména dalších letců: A. Vašátko, F. Peřina, K. Janoušek, . Kuttelwascher, J. František, F. Fajtl a další. Někteří z nich napsali paměti, a paměti letců jsou dobrodružné čtení.

📖 Najděte si paměti některého z letců přečtěte si je.

📖 I jeden francouzský letec, Pierre Clostermann, sepsal svoje vzpomínky na druhou světovou válku v knize *Velký cirkus*. Co asi tím cirkusem myslel? Budete si muset knihu přečíst, abyste na to přišli.

📖 Českoslovenští vojáci bojovali i na Předním východě a v severní Africe, kde se pod velením podplukovníka Karla Klapálka zúčastnili mimo jiné bojů o Tobruk. V těchto dnech bojovalo mnoho československých Židů.

a ve Francii mohly vznikat československé vojenské jednotky. Ty také pomáhaly bránit Francii v červnu 1940, když na ni zaútočili nacisté. Po kapitulaci Francie bylo asi 4000 československých vojáků a 900 letců přemístěno do Velké Británie. Českoslovenští vojáci tu během bitvy o Británii bránili jižní pobřeží ostrovů, střežili letiště a další důležité objekty. Nejvíce se však proslavili naši letci, stíhači i bombardéři.

Ve Velké Británii probíhal také výcvik parašutistů, kteří byli s nejrozličnějšími úkoly vysazováni v protektorátu. Většinou šlo o předávání zpráv, instalování radiostanic, provádění sabotáží a podobně. Výsadky do protektorátu byly nesmírně nebezpečné akce. Kvůli protiletectvé obraně mohly být prováděny pouze v noci, kdy byla velmi obtížná navigace, a tak parašutisté často končili úplně jinde, než bylo domluveno. První starostí poté, co ukryli padák a další věci, které by je mohly prozradit, bylo zjistit, kde vůbec jsou, a dostat se na místo určení. Kdykoli je mohl kdokoli jako podezřelý osoby udat gestapu a nikdy také nebyla jistota, jestli „kontakt“, tedy člověk z odboje, s nímž se měli setkat, je ještě na svobodě. Z parašutistů se stávala štvaná zvěř – jakmile se jednou ocitli na území protektorátu, byli stále v ohrožení života a zároveň neměli možnost dostat se zpět do Británie. Proto byli na tyto akce vysíláni zásadně dobrovolníci, kteří měli až do posledního okamžiku možnost změnit rozhodnutí a akce se nezúčastnit. Za celou dobu války se to však nestalo ani jednou. Na podzim roku 1941 dostali parašutisté úkol nejvyššího významu: odstranit zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

Otázky:

Odpovědi na otázky napište na zvláštní papír.

1. Proč lidé odcházeli z protektorátu do Polska?
2. Kdo velel československým jednotkám v bitvě u Sokolova?
3. Jak se Čechoslováci zapojili do války ve Velké Británii?